

DIŠEČI VOLČIN (*Daphne cneorum* L.)

DRUŽINA: VOLČINOVKE (*Thymelaeaceae*)

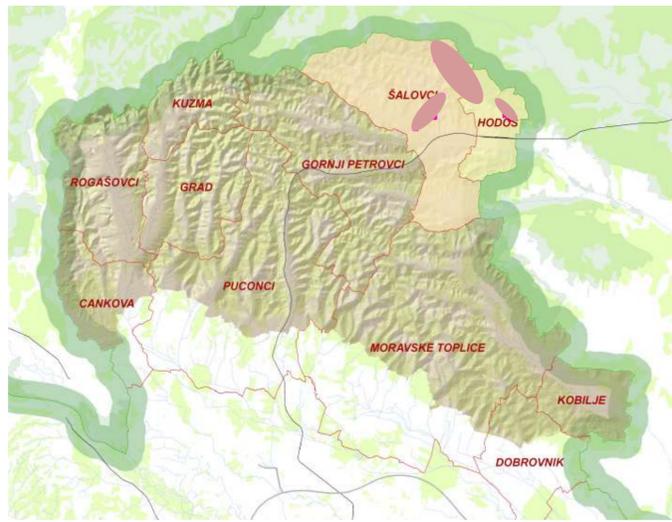
ROD: VOLČIN (*Daphne*)

VRSTA: CNEORUM

RAZŠIRJENOST

Na Goričkem je znanih okoli 30 rastišč. Vsa so na območju občin Šalovci in Hodoš. Gre za razpršena rastišča s po 2 do 10 grmički. Južno od železniške proge M.Sobota-Hodoš, ga ni.

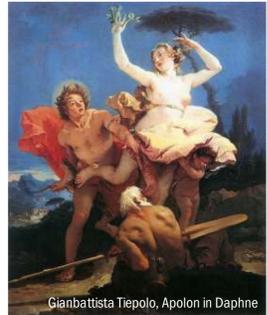
POSEBNOST NA GORIČKEM?

Uspevanje dišečega volčina na Goričkem je posebno zato, ker gre za zanimivo ekološko prilagoditev vrste na zakisanih, nekarbonatnih tleh. Rastline imajo (pol)grmičasto razrast, zato mu nekateri botaniki pravijo tudi grmičasti dišeči volčin (*D.cneorum* L.f.*arbusculoides*), ki raste vzhodnje na Madžarskem in Slovaškem.

Do leta 1950 je bil slovenskim botanikom neznan.

OD KOD IME ?

Starogrški mit pravi, da je bog Apolon z ljubezenskimi željami zasledoval nimfo Daphne. Ko mu ni mogla več uiti, je poklicala na pomoč samega Zevsa. Ta jo je spremenil v lovorjev grm (*Laurus nobilis*).

Dáphnâ iz gr. Dafgh = lovor, ker ima volčin, po katerem je bil rod poimenovan, podobne liste kot lovor. Mezereum pride od srednjeveškega lekarniškega imena za dišeči volčin *Mezereum germanicum*. *Mezereum* so imenovali lovorolistni volčin. Tistega z malimi listi, kot ga ima dišeči volčin, pa nemški lovorolistni volčin.

KAKO MU PRAVIJO DRUGOD ?

SLO: jožefica, dafnica. **DE:** Heideröschen, Rosmarinseidelbast, Flaumiger Seidelbast, Reckhöldele. **HU:** Hénye boroszlán **AN:** Garland-flower. **FR:** Petit thymélee, Daphné cameleé. **I:** Dafne odorosa. **HR:** crveni uskolisni likovac.

OPIS VRSTE

RASTLINA je 10-40 cm visoka, grmičaste ali polgrmičaste rasti; steblo je poleglo do kipeče, pogosto tudi razraslo, v spodnjem delu neolistano; mladi poganjki navadno mehkodlakavi.

LISTI: črtalasti, sprva svetlo-, kasneje temnozeleni, nekoliko usnjati; prezimijo; razvrščeni so premenjalno.

CVETОВI: temno rožnati, izrazito vonjavi; združeni v ovršna, 10- do 20-cvetna, kobulasta socvetja; tvorijo jih 4 barviti čašni listi, ki so med seboj zrasli v cev; čašna cev je na zunanji strani kratkodlakava.

ČAS CVETENJA: od aprila do junija, redko pocvita jeseni.

PLOD: omesenel, koščičast orešek, rumenkaste barve; povrhnjica plodu je kratkodlakava; plodovi so izjemno redki.

POJAVLJANJE: na Goričkem vrsta uspeva na osvetljenih, manj bogatih peščenih tleh; večinoma raste ob gozdnih robovih, na robovih suhih travnikov in ob cestnih jarkih, redkeje v strnjanih gozdnih sestojih; na Goričkem se pojavlja na nadmorski višini 265 do 320 m.

OGROŽENOST IN OHRANJANJE

Volčin ogrožajo neprimerni posegi na rastišča, kot je prekopavanje, rezanje, ruvanje ali odvzem iz narave, mulčanje, ki lahko rastišče trajno uničijo. Temu so najbolj izpostavljene rastline na cestnih robovih. Poseben problem je zaraščanje

KAKO GA OHRANITI ?

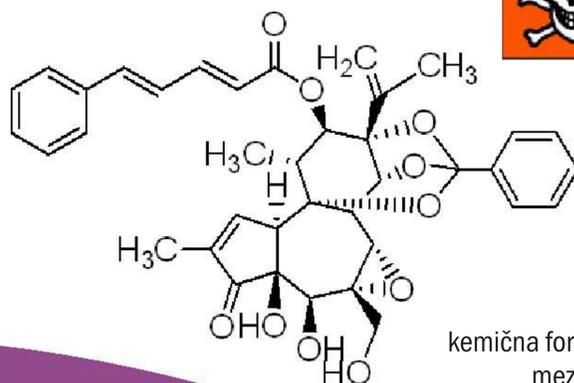
- s poznavanjem rastišč in ozaveščanjem ljudi
- z omejevanjem zaraščanja z lesnimi rastlinami
- z opustitvijo mulčenja na njegovih rastiščih
- s primernim načinom košnje
- s prepovedjo prekopavanja rastišč
- z ustvarjanjem pogojev večanja naravne razširjenosti

STRUPENOST

Vsa rastlina je **zelo strupena**. Zaužitje 10-12 plodov je za otroke smrtno nevarna doza.

UČINKOVINE: v plodovih in poganjkih je kar 22% toksina imenovanega mezerein.

ZNAKI ZASTRUPITVE: slabost, bruhanje, krči, šok, otrdelost udov, pekoč okus v ustih, kri v blatu, poškodbe ledvic, krvavo bruhanje, upočasnjen utrip, vrtoglavica, žeja, težave z dihanjem.

kemična formula
mezerein
C₃₈ H₃₈ O₁₀

SORODNE VRSTE

Na Goričkem je pogost **navadni volčin** (*Daphne mezereum*). Drugod po Sloveniji uspeva še **alpski volčin** (*D. alpina*), **Blagajev volčin** (*D. Blagayana Freyer*), **lovorolistni volčin** (*D. laureola* L.) in **progasti volčin** (*D. striata* Tratt). V Prekmurju verjetno raste tudi redki **navadni ptičji kljunček** (*Thymelea passerina* (L.) Coss. & Germ.).

ZAVAROVANJE VRSTE

Dišeči volčin je v Sloveniji zavarovan že od leta 1922. Sedaj ga varujejo naslednji predpisi:

ZAKON O OHRANJANJU NARAVE (ULRS 96/2004)

UREDBA O ZAVAROVANIH PROSTO ŽIVEČIH RASTLINSKIH VRSTAH, (ULRS 46/2004, 110/2004, 115/2007, 36/2009).

PRAVILNIK O UVRSTITVI OGROŽENIH RASTLINSKIH IN ŽIVALSKIH VRST V RDEČI SEZNAM (ULRS 82/2002), kjer je dišeči volčin opredeljen kot ranljiva vrsta.

PRAVILNIK O DOLOČITVI IN VARSTVU NARAVNIH VREDNOT (ULRS 11/2004) je določil njegova rastišča za naravno vrednoto v občini **Šalovci EŠ 7297** in v občini **Hodoš: EŠ 907**.

ALI STE VEDELI,

da je bila prva zavarovana rastlina v Sloveniji leta 1898 blagajev volčin, *Daphne blagayana*, ki cveti belo in je sorodnica dišečega volčina.

**Rastlino je prepovedano
trgati, rezati, ruvati in
odvzeti iz narave!**

GRB OBČINE ŠALOVCI

Grb Občine Šalovci je upodobljen na ščitcu poznogotskega sloga sanitske oblike in je v vseh primerih opredeljen z blasonom, ki se glasi: *Na modrem ščitcu je socvetje šestih cvetov grmičastega dišečega volčina (Daphne cneorum f. arbusculoides). Peclji cvetov socvetja se stečejo v polovično rozeto zelenih listov grma. Vsak cvet ima štiri cvetne liste rdeče barve in so srebrno obrobljeni, medtem ko sta po dva prašnika na vsakem cvetnem listu zlata in obdajata srebrno središče cveta. Peclji cvetov, ki se stekajo v listno rozeto so srebrni.* (Odlok o grbu, zastavi, žigih in občinskem prazniku UL RS 73/2007).

